

Utrikesdepartementet
Enheten för internationell handels-
politik och EU:s inre marknad

103 39 STOCKHOLM

Vår referens: Dnr 188/2017
Olof Erixon

Er referens: UD2017/17122/HI

(Sid 1 av 3)

2017-11-23

Remissyttrande

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska unionen, KOM (2017) 487 m.m.

Föreningen Svenskt Näringsliv, som beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade förslag, vill anföra följande.

Allmänt

Svenskt Näringsliv är av den bestämda uppfattningen att de svenska företagen och den svenska ekonomin bäst gynnas av största möjliga öppenhet för gränsöverskridande handel och investeringar. Intetdera området karaktäriseras emellertid av perfekta konkurrensförhållanden, vare sig inom eller utom EU. Såvitt avser varuhandeln har regelverket i Världshandelsorganisationen – WTO – hittills ansetts någorlunda tillfyllest för att hantera de situationer där gränsöverskridande handel, oavsett skälen, kommit att resultera i s.k. dumpning. Vad avser investeringar har åtgärder avseende skillnader i nationella förutsättningar hittills ålegat beslutsfattande på nationell nivå. Med utgångspunkt i det nu gällande EU-fördraget har Kommissionen dragit slutsatsen att behörigheten att besluta om öppenhet för investeringar ytterst åvilar den ensam.

Hinder för gränsöverskridande investeringar är ur rent ekonomisk synvinkel av ondo. Emellertid kan det föreligga nationella skyddsintressen beträffande det som kallas allmän ordning och säkerhet, som övertrumfar de ekonomiska hänsynen. Förslaget åsyftar ögonskenligen enbart de först nämnda områdena. Det torde dock stå klart att det som föranlett initiativet är en oro för att utländska investeringar – genom teknologiöverföring – skall leda till att EU-företagens konkurrenskraft på sikt urholkas. Huruvida de ovan nämnda begreppen i framtiden också kan komma att utvidgas från den hittillsvarande allmänt omfattade innebörden, till att avse ekonomisk och teknisk utvecklingspotential, är en politisk fråga. Det är dock uppenbart att en utveckling i den riktningen kommer att ställa stora krav såväl på medlemsstaternas som EU:s förmåga att balansera sinsemellan konkurrerande intressen, och EU:s behov av såväl skydd som tillgång till internationellt kapital och marknadstillträde i tredje land. Det skulle vara olyckligt om EU uppfattades beträda en väg mot ökad ekonomisk protektionism, också avseende investeringar. Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att ett förslag av denna karaktär lagts fram utan någon som helst konsekvensanalys.

Förslagets rättsliga grund m.m.

Kommissionen hävdar med utgångspunkt i EU-fördraget att det numera åvilar den ensam att ta initiativ till regler avseende investeringar. Såvitt avser förhandlingar med tredje land, efter det att det nu gällande fördraget trädde i kraft, om s.k. investeringsskyddsavtal, är detta otvivelaktigt riktigt. Beträffande redan gällande investeringsskyddsavtal mellan en EU-medlemsstat och tredje land, samt mellan två EU-medlemsstater sinsemellan, är rättsläget dock ännu inte klarlagt.

Kommissionen hävdar nu att förslaget, om det genomförs, skulle klarlägga rättsläget avseende sådana nationella inskränkningar i investeringar som motiveras med hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Dessa två områden har hittills ansetts vara föremål för exklusiv nationell kompetens. Föreningen anser sig förvisso inte besitta all nödvändig insikt i denna speciella aspekt av EU-fördragets statsrättsliga konsekvenser. Det kan dock ifrågasättas huruvida förslaget utgör ett berättigat intrång i nationell beslutanderätt eller ej. Med förslagets nuvarande utformning föreligger dock inga omedelbara konsekvenser för Sverige, utöver rapporteringsskyldigheten gentemot Kommissionen m.m.

Föreningen noterar att Kommissionens resonemang om ökad rättssäkerhet för medlemsstaterna på detta område rimmar illa med ett flertal ur juridisk synpunkt oprecisa bestämmelser, däribland bestämmelser om att "hänsyn" skall tagas till andra medlemsstaters eller Kommissionens synpunkter. Vari denna "hänsyn" består är – med förslagets nuvarande utformning – öppet för vida skiftande tolkningar. Vaga ordalag av denna karaktär i en lagtext tyder uppenbart på en framhastad produkt.

Förslagets praktiska konsekvenser för svenska företag

I Sverige finns inget system i likhet med de nu åsyftade för att granska utländska investeringar och besluta om huruvida de är önskvärda eller inte. F.n. föreligger

granskningsmöjligheter bara inom konkurrensrättens område. Någon omedelbar effekt av förslagets genomförande (i dess nuvarande utformning) föreligger därför inte avseende svenska företags verksamhet i Sverige. Däremot skulle svenska företags verksamheter i annat EU-land kunna komma att påverkas – genom hinder mot försäljning till ett tredjelandsintresse och genom ökad uppgiftslämnarskyldighet gentemot myndigheter etc.

Göran Norén

Olof Erixon